

100 kaarsjes

Afgelopen december vierde Gene Metcalfe zijn 100ste verjaardag. Op 17 september 1944 sprong deze veteraan van het 508th PIR van de 82nd Airborne Division boven de weilanden van Groesbeek. Om hem te feliciteren namen we na afloop van het kerstconcert in Groesbeek een muzikale videoboodschap voor hem op: samen met het koor en het aanwezige publiek zongen we Gene onze gelukwensen toe. De felicitaties werden in Amerika goed ontvangen en erg gewaardeerd, zoals bovenstaande foto met Gene laat zien.

Vrijwilligerswerk: waardevol en dankbaar

Het vrijwilligerswerk staat vandaag de dag onder druk. Oorzaken zijn onder andere maatschappelijke ontwikkelingen: 24-uurs economie, veel gezinnen met tweeverdieners, vergrijzing, individualisering en verhoging van de pensioenleeftijd. Ook is er een duidelijke terughoudendheid om de verantwoordelijkheid van bestuurswerk op zich te nemen.

Toch zou ik graag een lans willen breken voor de mooie en positieve aspecten van het vrijwilligerswerk. Samengevat: onbetaald, maar niet onbeloond. Vrijwilligerswerk geeft veel meerwaarde aan het leven, de gemeenschap en het sociale gevoel. Gemiddeld besteden Nederlanders 4,2 uren per week aan vrijwilligerswerk. Dit gemiddelde is zeker niet van toepassing op de bestuursleden van Stichting Groesbeek Airborne Vrienden. Voor een van hen geldt zelfs dat dat deze 4,2 uren beter van toepassing per dag, in plaats van per week! Gelukkig hebben we een grote groep trouwe Airborne Vrienden, die het hele jaar door beschikbaar zijn om, samen met het bestuur, vele activiteiten te organiseren. Sinds kort hebben we ook geweldige ondersteuning van de jeugdafdeling van de Groesbeek Airborne Vrienden. Onze volgende activiteit gaat plaatsvinden in mei a.s. Een educatieve dag voor 90 scholieren uit Berg en Dal, waarbij ruim 25 vrijwilligers betrokken zijn. Het mag duidelijk zijn dat Stichting Groesbeek Airborne Vrienden een bijzondere organisatie is, die met vele enthousiaste vrijwilligers er voor zorgt dat de aandacht voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, in al zijn facetten, niet verloren gaat.

Herman Wijnhoven, voorzitter Groesbeek Airborne Vrienden

Herdenking Operatie Veritable

Zoals gebruikelijk werd er door de Groesbeek Airborne Vrienden op 8 februari stilgestaan bij de start van Operatie Veritable. Deze operatie maakte deel uit van het Rijnlandsoffensief, dat als doel had naar het westen op te rukken naar de Rijn en deze uiteindelijk over te steken. Dit jaar was een bijzondere editie, omdat er naast de traditionele herdenking op de Canadese Erebegraafplaats ook een gedenkplaquette werd onthuld. Deze plaquette, bij Hotel-Restaurant Wolfsberg, herinnert aan de aanwezigheid van de Canadese Royal Hamilton Light Infantry in deze omgeving en in het bijzonder de Canadese inheemse scouts in dit regiment. Initiatiefnemer voor dit monument was Janet Love Morrison, dochter van een Royal Hamilton Light Infantry veteraan, waarover we eerder in de nieuwsbrief schreven. Het overkoepelende thema deze dag was dan ook de Canadese inheemse strijders.

Joel Pedersen geeft uitleg aan de leerlingen van basisschool Adelbrecht-Windekind uit Groesbeek.

Tijdens de ceremonie op de Canadese Erebegraafplaats voerde Joel Pederson, First Nations Chief Warrant Officer van de Canadese strijdkrachten en zelf van inheemse komaf, het ritueel 'smudging' uit. Smudging is het ritueel

verbranden van bijvoorbeeld kruiden om plaatsen en personen te zuiveren of zegenen. Leerlingen van basisschool Adelbrecht-Windekind droegen een tekst voor en plaatsten door henzelf gemaakt Inuksuks bij de kranen. Inuksuks zijn gestapelde stenen, die hun oorsprong vinden bij de inheemse bevolking van Noord-Amerika en bedoeld waren om locaties en routes in het veld te markeren.

Onder de aanwezigen waren onder andere de Canadese ambassadeur Lisa Helfand, locoburgemeester Eric Wijers van Berg en Dal, burgemeester Wolfgang Gebing van Kleve en burgemeester Ferdi Böhmer van Kranenburg. Muzikale medewerking op deze dag werd verleend door Batavorum Pipes and Drums en Theo Jetten, Bugler, alsmede het Heijens koor Nèj Hèjs en Theo Jetten (bugler).

Bij de plaatsing van de plaquette laat Janet Love Morrison haar eigen voetdruk achter in het beton, net zoals haar vader die als soldaat hier zijn voetsporen achterliet. Tekst op de plaquette (inzet): "Royal Hamilton Light Infantry - This Canadian regiment left their footprint around De Wolfsberg in Groesbeek Christmas Eve 1944. The moccasins are in remembrance to First Nation Scouts whose unique skills served the regiment."

Familiebezoek

Zondag 12 maart hield GAV een geïmproviseerde herdenking bij het Halifax monument op de Sint Jansberg te Groesbeek. Het was die dag op de kop af 80 jaar geleden dat een bommenwerper met een Canadees-Britse bemanning daar neerstortte. Een zestal weken daarvoor kwam er een alleraardigst e-mailbericht binnen van Fred Witzel, familie van de Canadese piloot Fred Marean. Fred's moeder was de zus van de piloot die begin jaren tachtig met haar man de crash-site bezocht. Kort voor haar dood had zij haar zoon aangespoord toch vooral een keer het graf

van zijn oom in Nederland te bezoeken. Fred en zijn vrouw Haidee verblijven de eerste week van mei in Nederland en zullen hier aan diverse evenementen deelnemen.

Een kleine geïmproviseerde herdenking bij het Halifax monument op de Sint Jansberg.

Op naar de 40ste...

Op Carnavalszaterdag wandelden de Airborne Vrienden de 39ste editie van de In the Footsteps of the 82nd (een route van 20 km) ten westen van het Ardennen dorp Lierneux.

Ook de jongerenafdeling van de Groesbeek Airborne Vrienden waren vertegenwoordigd in de Ardennen met Siem van der Kolk en Brian Reindersma.

Emile Lacroix, organisator van het eerste uur, had het weer goed voor elkaar, een mooie route met

veel aandacht voor details en voor zijn gasten. Emile heeft echter wel een hardnekkig probleem, er staat niemand klaar hem op te volgen. Als vaste deelnemers sinds 1987 doet dat ons pijn. We hebben Emile en zijn evenement lief. Emile is nu 83 en naar verwachting zal hij volgend jaar zijn afscheid aankondigen. Als bedankje en om hem een hart onder de riem te steken gaven wij hem de Gruusbèkse puzzel als cadeau. Ook een soort van aanmoedigingsprijs om toch vooral te blijven puzzelen wie zijn mogelijke opvolger kan worden.

Emile Lacroix, drijvende kracht achter the 'In the footsteps of the 82nd', met zijn Gruusbèkse puzzel

'Ik leef in de geschiedenis'

Een interview met Inge van Duin

In haar behaaglijk ingerichte benedenwoning in Milsbeek vertelt Inge van Duin ons over haar hobby's fotografie en 'Living History'. Een gepassioneerd verhaal van een zelfstandige vrouw, moeder van Sanne en van beroep teamleider in de Zorg.

Inge van Duin (links) als Army Nurse.

“In 2014 bezocht ik samen met mijn broer Frank diverse evenementen die in het kader van 70 jaar Market-Garden overall in de regio werden georganiseerd. Veel foto's heb ik toen gemaakt en dat is het moment geweest waar mijn interesse in de Tweede Wereldoorlog is begonnen. Weer wat later volgde de kennismaking met een Living History Group die deze hobby verder heeft doen aanwakkeren. De verhalen, de manier van herdenken en het verbeelden van de US 101st Airborne Division sprak me enorm aan. Dit wil ik ook dacht ik toen, en nadat ik met hen een aantal evenementen had gedaan, besloot ik me toe te leggen en te verdiepen in de verpleegkundigen van het

Amerikaanse Army Nurse Corps. Let op, dat is niet iets dat je zo maar even doet. Stapsgewijs ben ik er over gaan lezen en bijpassende kleding en attributen gaan verzamelen. Alles moet natuurlijk zoveel mogelijk authentiek zijn en inmiddels heb ik daar een grote kast mee weten te vullen. Het leukste blijft natuurlijk om er over te vertellen en zo de geschiedenis levend te houden. Gek genoeg zijn het vaak eerder vrouwen dan mannen die me over mijn hobby aanspreken.

Tijdens een van mijn laatste trips met de Living History Group daalde het besef in dat ik binnen de wereld van herdenken eigenlijk thuishoor in het gebied van de 82nd Airborne Division, mijn eigen omgeving. In Normandië heb ik daarom in ook het gebied bezocht waar de 82nd opereerde. Ik ben me dan ook veel meer in hun strijd gaan verdiepen. De persoon van generaal Gavin springt daar wel uit, zijn manier van denken en doen werkt - hoe gek dat misschien ook mag klinken - inspirerend op mij. Regelmatig pak ik een boek en wandel daarmee door deze omgeving, altijd een beetje op zoek naar onbekende plekken. Onlangs heb ik het graf van Captain Swanson, een Engelse medic, op de Gemenebest begraafplaats Milsbeek geadopteerd. Over hem weet ik nog weinig, waar sneuvelde hij en waarom is hij vanaf zijn veldgraf, via de begraafplaats Mook uiteindelijk hier terecht gekomen?”

“Nog even terug naar Normandië Inge, heb je daar nog iets bijzonders beleefd?” Haar houding verstart wat, ze gaat nog meer rechtop zitten en begint dan te glimlachen. “We waren vorig jaar in St-Mère-Église waar een defilé zou worden gehouden. Geloof het of niet, daar stond midden op het plein een wit paard. Ik raakte in gesprek

met de eigenaar van het paard en wist hem in mijn gebrekkige Frans hem duidelijk te maken dat ik vroeger veel paard heb gereden. Voor ik het wist zat ik in vol ornaat in het zadel en reed ik een stuk van het defilé mee. Een fantastisch leuke ervaring, op de rug van een paard, in mijn Medic kleding tussen het gebulder van tanks en andere militaire voertuigen. De terugweg was minder plezant want het valt niet mee je met een paard een weg te banen door een grote menigte. En dat ik later die dag een Airborne biertje zat te drinken, uit mijn helm, met veteraan Vince Speranza is een ander verhaal. Hoe dat zit moeten jullie zelf maar nalezen op internet.”

Op het paard in St-Mère-Église.

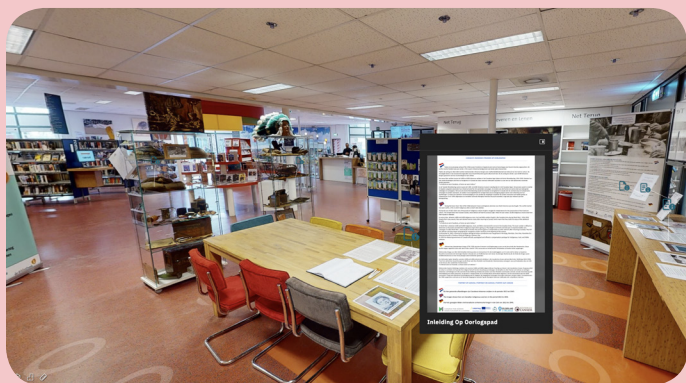
Expositie ook virtueel te bezoeken

De tijdelijke expositie ‘Canadese Inheemse Strijders’ die nog tot 21 april te zien is bibliotheek van Groesbeek (Kloosterstraat 13), is nu ook virtueel te bezoeken via internet.

De expositie bestaat uit afbeeldingen van Canadese inheemse strijders uit de periode 1812 tot 1945, een serie foto’s uit beide wereldoorlogen en een kleine maar bijzondere collectie inheemse objecten. In een andere vitrine zijn achtergelaten Canadese attributen uit de Tweede Wereldoorlog te zien. De expositie is tot stand gekomen door samenwerking met het Canadian War Museum in Ottawa, Berry en Yvonne Swarthoff van restaurant Mondani in Lochem en stichting NANAI. De geschiedenis van de Canadese inheemse strijders in de afgelopen eeuwen is even boeiend als beschamend. Het was een constante strijd voor behoud van land, cultuur en erkenning die

tot aan het begin van deze eeuw duurde. Ze strenden mee met Engeland en Frankrijk in hun strijd om de heerschappij van Noord-Amerika, strenden tegen kolonisten en vochten mee in het Canadese leger tijdens de beide wereldoorlogen. De erkenning voor deze dappere mannen kwam pas in de laatste twee decennia tot stand in de vorm van monumenten, evenementen en de Nationale Inheemse Veteranen Dag op 8 november.

Om de expositie virtueel te bezoeken, ga naar: <https://visit.museum-virtuell.com/nl/tour/airbornefriends>

De expositie ‘Canadese Inheemse Strijders in de virtuele omgeving.

Gavin was “kleurenblind”

In een groot deel van het Amerika van de Tweede Wereldoorlog leefden blanke en Afro-Amerikaanse burgers gescheiden van elkaar. Dat gold ook voor het Amerikaanse leger dat slechts een aantal “All Black” eenheden kende. Binnen de gelederen van de parachutisten bestonden zulke eenheden niet, maar dat zou in de herfst van 1943 gaan veranderen.

Triple Nickles

In Fort Benning, Georgia, was The Parachute School gevestigd. Hier werden overdag jonge (witte) militairen opgeleid tot parachutisten. 's Avonds hield een Service Company Afro-Amerikanen gedisciplineerd de wacht. Sergeant Walter Morris, die deze company commandeerde, merkte echter dat het eentonige werk niet ten goede kwam aan het moraal van zijn manschappen. Ze voelden zich eerder bedienden dan soldaten. Op een herfstdag in 1943 om 16.00 uur toen iedereen het terrein had verlaten, verzamelde Morris zijn manschappen, behoudens degene die wacht moesten lopen. Hij begon hen dezelfde training te geven die overdag de jonge militairen ondergingen.

Het resultaat was na enkele weken al merkbaar. Ze gingen zich als echte militairen gedragen, met zorg voor hun uitrusting en uiterlijk. Dit ging niet onopgemerkt aan de commandant van de school voorbij die Morris op het matje riep. Maar als Morris zich bij generaal Gaither meldt, heeft die een verassing in petto. In plaats van een reprimande vertelde Gaither dat hij opdracht had gekregen een nieuwe ‘All-Black’

parachutisteneenheid op te richten. Deze zou het 555th Parachute Infantry Company gaan heten maar zou later vooral bekend worden onder de bijnaam ‘Triple Nickles’. Wat Morris niet wist was dat er achter de schermen beetje voor beetje werd gewerkt de status van Afro-Amerikanen in het leger te verbeteren.

In januari 1944 ging de paratrooper klas met 20 Afro-Amerikaanse soldaten van start en op 18 februari 1944 schreven 16 van deze soldaten geschiedenis door de opleiding tot parachutist te volbrengen. In april 1944 volgde vier weken van tactische training voor gevorderden. Half juli 1944 verplaatste de company zich naar Camp Mackall in North-Carolina. De eenheid was op dat moment 165 man sterk inclusief 11 officieren. In november dat jaar werd de company uitgebreid tot een battalion. Meer soldaten ondergingen de zware paratrooper training en dat jaar groeide het battalion uit tot 400 man. Ondanks alle vooroordelen en het racisme zowel in het kamp als daarbuiten waren de manschappen gretig om aan de oorlog deel te nemen.

Smokejumpers

Het kwam echter niet tot inzet in Europa. Het 555th bleef in Camp Mackall tot 5 mei 1945. Die dag vertrok de eenheid per trein naar een luchtmachtbasis in Pendleton, Ohio voor een geheime opdracht. In de westelijke staten had de brandweer zijn handen vol aan bosbranden, vanwege een extreem bliksemseizoen en de bekende argeloze kampeerders. Er dreigde echter nog een ander gevaar. Japan probeerde de V.S. middels zogenaamde bomballoon schade te berokkenen. Deze reusachtige ballonnen liftten mee met de Golfstroom en

bereikten op die manier het westen van de V.S. Japan zou er uiteindelijk 9.000 lanceren zonder echt grote gevolgen overigens. Maar de noodzaak brandhaarden te bestrijden was er en de beste manier vuurhaarden in afgelegen gebieden te bestrijden was met 'smokejumpers'. Brandweermannen die met parachute boven het bosgebied werden gedropt waren immers snel ter plaatse, een beproefd concept. De geweren worden verruild voor een schop of pikhouweel en er werd getraind met een nieuw type parachute waarmee het mogelijk was te sturen. De gewone helm werd vervangen door een football helm voorzien van gaas tegen de takken. De Triple Nickles testte in die tijd nieuwe hulpmiddelen en technieken die tot op de dag van vandaag worden gebruikt in de strijd tegen bosbranden. In totaal werden 1.200 jumps uitgevoerd waarbij 36 brandhaarden werden bestreden.

Na oktober 1945 werd 555th naar Fort Bragg, North Carolina gestuurd waar het werd toegevoegd aan de 13th Airborne Division. Daar werd de eenheid gehuisvest in erbarmelijk slecht onderhouden houten keten. Generaal Gavin sprak er schande van en ondernam actie om de 555th in de gelederen van de 82nd op te nemen. Aangezien Gavin wel beseftte dat een papieren verzoek daartoe met zekerheid zou worden geweigerd, reisde Gavin naar Washington waar hij sprak met Lieutenant-General Hull van het War Department. Toen de zaak Hull duidelijk was, legde hij aan Gavin de vraag voor of hij dan ook van plan was het 555th alle medailles die de 82nd in Europa had verworven te geven. Het antwoord was 'ja', en Gavin voegde er aan toe dat ze ook de nieuwste wapens en uitrusting kregen zodat zij zelf deze eretitels konden verwerven.

En zo gebeurde het dat het gehele batallion mee marcheerde in de Victory Parade, met de medailles op hun uniformen gespeld.

Gavin ging begin 1946 met het 555th aan het werk en op 9 december 1947 werd het onderdeel officieel geïntegreerd in de 82nd als het 3rd Battalion van het 505th Parachute Infantry Brigade.

Een primeur, het eerste onderdeel Afro-Amerikaanse soldaten dat onderdeel ging uitmaken van een blanke divisie. Hierbij moeten we niet uit het oog verliezen dat, ondanks Gavin's goede bedoelingen, dit natuurlijk nooit was gebeurd als het 555th zich niet had bewezen als een goede gevechtseenheid. Gavin ging nog een stap verder, hij wilde een gelijkwaardige behandeling voor zijn Afro-Amerikaanse officieren en soldaten. Hij gaf Afro-Amerikaanse officieren de leiding over diverse companies. En hij integreerde zo ook op belangrijke divisiestaf posities. De grootste stap misschien nog wel dat Afro- Amerikaanse en witte soldaten dezelfde barak gingen delen. Een historisch moment zonder ook maar een racistisch incident. Ja, Gavin was inderdaad kleurenblind.

Paratroopers van de 'Triple Nickles' in 1945

Leven met oorlog

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei wil met dit jaarthema aandacht vragen voor de impact van oorlog op individuen, families en de samenleving.

Lang, heel lang werd met een beperkte blik naar die oorlog gekeken. Daarin was weinig aandacht voor kwesties als hoe de oorlog had ingegrepen op het leven van burgers. Het beeld was min of meer afgebakend tot oorlogservaringen die men had tijdens de Duitse bezetting.

Hoe je terugkijkt op de oorlog en welke betekenis je eraan geeft is continu aan verandering onderhevig. Gelukkig maar. Het maakt dat het proces van herdenken de afgelopen decennia continu aan wijzigingen onderhevig is. Voorheen achtergestelde groepen krijgen meer en meer een podium. Zo herdachten we in het begin vooral de oorlogsdoden van het verzet en onze Geallieerde bevrijders. Burgerslachtoffers pasten niet echt in het toenmalige beeld van offers en verzet. Zo duurde het eveneens lang voordat de Japanse bezetting van Indonesië landelijk zou worden herdacht. Het van overheidswege erkennen van slachtofferschap maakt dat een groep een vaste plek in onze herdenkingscultuur krijgt. Sommigen spreken dan ook van een inburgering met terugwerkende kracht.

In deze tijd proberen gemeenschappen als Sinti en Rome, dwangarbeiders, NSB-kinderen, homo's en psychiatrische patiënten zich een plek te verwerven. De belangstelling voor de diversiteit aan oorlogservaringen neemt toe in een samenleving die inclusiviteit nastreeft en

waar geweld, zekerheden en onzekerheden door bewegingen als Me-too en Black Lives Matter ter discussie worden gesteld. Pijnlijke ervaringen van tijdens of na de oorlog worden niet meer op een hoop gegooid. De betekenis daarvan is zelden eenduidig en zeker niet onveranderlijk.

Deze landelijke tendens is natuurlijk terug te brengen naar microniveau. Kijk naar Groesbeek waar we in de oorlog te maken hadden met lokaal verzet, strijd, maar ook collaboratie. We herdenken jaarlijks in aanwezigheid van onze Duitse vrienden de gemaakte offers voor onze vrijheid, de evacuatie, maar voor de ervaringen van NSB-kinderen of zelfs kleinschalige anti-Joodse gebeurtenissen is daarbij nauwelijks aandacht. De Nederlandse tak van de beweging Verdinaso (Verbond Diets National Solidaristen) was stevig in Groesbeek gevestigd maar is nog altijd onbekend voor een breed publiek. Dit terwijl deze als fascistische beweging te boek staande organisatie in België nog actief is.

Een boeiende geschiedenis die tot dusverre exclusief, en dan nog beperkt, in enkele boeken wordt beschreven. Wij vragen ons al jaren af hoe we de slachtoffers van deze beweging ook kunnen 'inburgeren' in onze herdenkingscultuur. Het moet niet zo zijn dat als in 2025 de namen van 300.000 van verraad verdachte Nederlanders online komen, er sensatieartikelen verschijnen die die boel oprakelen omdat we het zogenaamd niet wisten. Dan hebben we met z'n allen toch iets fout gedaan.

Met 80 jaar Market Garden de vlag uit?

Wie wel eens in de regio Arnhem is geweest in de maand september kent het wel: de vele airbornevlaggen aan de gevels bij zowel winkels als woningen. Een bordeauxrode vlag met in lichtblauw een afbeelding van Pegasus, het mythische gevleugelde paard van het insigne van de 1st British Airborne Division. Zou het geen mooi gezicht zijn als ook de regio Nijmegen, van Grave tot Groesbeek, zijn eigen vlag zou hebben? Ter nagedachtenis en ter ere van onze bevrijders van september 1944.

Kent de regio Nijmegen binnenkort zijn eigen 'airbornevlag', net zoals Arnhem en omgeving die nu al heeft?

Dit idee werd onlangs ingebracht tijdens een overleg van de Groesbeek Airborne Vrienden en door de aanwezigen enthousiast onthaald. De

80-jarige herdenking van Market Garden in 2024 wordt daarbij gezien als een mooie gelegenheid voor de introductie. Het idee is nog pril en moet nog verder uitgewerkt worden, maar duidelijk is wel dat de vlag zowel moet verwijzen naar de luchtlandingstroepen van de 82nd Airborne Division én de grondtroepen van het Britse XXX Corps. En bovendien in één oogopslag herkenbaar moet zijn; dus niet te druk, maar eenvoudig van aard. Wordt vervolgd.

Klösdag staat weer voor de deur

Op 17 mei ontvangen we weer een aantal klassen uit de omgeving voor educatieve dag op de Klös over de oorlog in Groesbeek. Zo'n 90 kinderen afkomstig van basisschool De Sieppe, Adelbrecht Windekind, Titus Brandsma en het Montessori College maken met verschillende thema's kennis. Waaronder de Parachute Group Holland die laten zien wat de uitrusting van een paratrooper was, Henk Koopmans die vertelt over de V1- en V2-raketten in Nederland en de Explosieven Opruimruimingsdienst Defensie die uitlegt geeft over hun werk. Met alle vrijwilligers kijken we er naar uit de leerlingen een leuke en leerzame dag te bezorgen.

Colofon

Redactie

Marco Cillessen, Roel Kerkhoff, Herman Wijnhoven

Verantwoording foto's

Pag 1-3. GAV; pag 4-5. Inge van Duin, GAV; pag 7. Smithsonian's National Air and Space Museum; pag 9. Paul Rapp

GAV-mail is de digitale nieuwsbrief van de Groesbeek Airborne Vrienden en wordt verzonden aan onze relaties. Via de nieuwsbrief houden we je op de hoogte van onze activiteiten en van gerelateerd nieuws.

**Groesbeek
Airborne
Vrienden**

www.groesbeekairbornevrienden.nl
p/a Jan Steenweg 11
6562 BX Groesbeek